

Tabulka 3. Počet jedinců na jednotlivých lokalitách. Údaje z lokalit (mimo DV II, IIa a III) jsou z R. MUSIL (1994 a 1997). Počet jedinců je v %. DV – lokalita Dolní Věstonice, P – lokalita Pavlov, PŘ – lokalita Předmostí, W – lokalita Willendorf, M – lokalita Milovice.

Druh	DV II – SZS	DV IIa	DV III	PŘ	P 1957	P 1958	P 1952 a 1953	W I	W II	M
<i>Mammuthus primigenius</i>	20,00	30,00	42,85	72,05	14,80	28,00	7,50	10,22	4,05	95,25
<i>Lepus timidus</i>	12,00	–	–	6,20	23,80	19,20	18,50	4,00	1,35	–
<i>Rangifer tarandus</i>	8,00	20,00	14,28	2,59	16,00	13,10	10,10	8,00	13,51	1,90
<i>Canis lupus</i>	12,00	10,00	14,28	7,42	13,90	15,90	12,50	27,55	4,72	–
<i>Alopex lagopus</i>	8,00	–	–	6,92	17,70	13,90	16,90	0,88	16,21	0,09
<i>Vulpes vulpes</i>	20,00	–	–	–	3,00	1,90	10,70	3,11	13,85	0,09
<i>Bos sp. seu Bison sp.</i>	–	10,00	–	2,56	4,00	2,40	9,80	7,55	1,34	–
<i>Equus germanicus</i>	8,00	10,00	–	0,36	7,20	13,10	4,60	3,11	4,39	2,04
<i>Ursus sp.</i>	4,00	–	–	0,14	0,40	0,90	1,60	–	–	–
<i>Panthera spelaea</i>	4,00	10,00	–	0,07	0,40	–	0,30	–	2,02	–
<i>Felis silvestris</i>	4,00	10,00	–	–	–	–	0,50	–	–	–
<i>Coelodonta antiquitatis</i>	–	–	14,28	0,07	0,40	1,9	–	–	–	–

Literatura

MUSIL, R. (1994): Hunting game of the culture layer of Pavlov. In: Svoboda, J. (ed.): Pavlov I, Excavations 1952 – 53. The Dolní Věstonice Studies, 3, 183–209. Liege.

– (1997): Hunting game analysis. In: Svoboda, J. (ed.): Pavlov I – Nor-

thwest. The upper Paleolithic burial and its settlement context. The Dolní Věstonice Studies, 4, 443–468. Brno.

NÝVLTOVÁ-FIŠÁKOVÁ, M. (v tisku): Vyhodnocení nálezů fauny na lokalitách Dolní Věstonice II, IIa, III. Pam. Archeol. Praha.

SVOBODA, J. (v tisku): K analýze velkých loveckých sídlišť, prostorová analýza a chronologie lokality DV II – DV IIa. Pam. Archeol. Praha.

ŠAJNEROVÁ, A. (v tisku): Traseologická analýza šitpané industrie z Dolních Věstonic (výzkum 1999). Pam. Archeol. Praha.

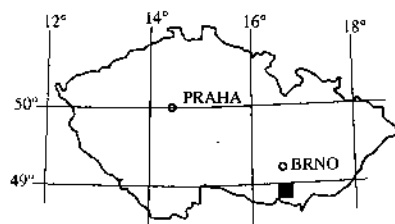
FAUNA LOKALITY DOLNÍ VĚSTONICE III

Fauna from excavations at the site Dolní Věstonice III

MIRIAM NÝVLTOVÁ-FIŠÁKOVÁ

Ústav geologie a paleontologie Přírodovědecká fakulta Univerzita Karlova, Albertov 6, 128 43 Praha 2 a Oddělení paleolitu a paleontologie, Archeologický ústav AVČR Brno, 692 01 Dolní Věstonice 25

(24-32 Brno)

Key words: Upper Pleistocene, Palaeolithic, Vertebrate palaeontology, Dolní Věstonice

Abstract: Animal bones from the Dolní Věstonice III site were studied. This site was discovered in 1969 and opened again in 1993–1995. This site consists of two settlement units. The animal bones of both units were studied together. A number of bones from mammoth, wolf, horse and rhinoceros was excavated. The bones were spread uniformly all over the site. According to the composition of the fauna this locality was settled in cold conditions.

Lokalita DV III

Studovaná lokalita je umístěna mezi Pavlovem I a Dolními Věstonicemi I na východě a Dolními Věstonicemi II na západě. Vyhýšenina je ohraničená řekou Dyjí na severu a hlubokým údolím svažujícím se od hradu Děvičky na východě (ŠKRDLA P. – CÍLEK V. – PŘICHYSTAL A. 1996). Tato lokalita byla objevena v roce 1969 při úpravě svahu a zkoumána Klímou, B. (KLÍMA, B. 1971a, b). V letech 1993 až 1995 byla znovu otevřena.

Objekt 1

Sklon svahu v tomto místě dosahuje až 30°. Kulturní vrstva obsahující gravettien se nalézá ve spraši nad hnědým soliflukcí rozvrženým půdním sedimentem (PK I-III?) a s ččkami uhlíků. Uhlíkové vzorky poskytly datování pomocí ¹⁴C na 24 560 ± 660–610 B. P. (ŠKRDLA P. – CÍLEK V. – PŘICHYSTAL, A. 1996).

Tabulka 1. Četnost nálezů jednotlivých částí kostry u jednotlivých druhů a minimální počet jedinců na lokalitě DV III (objekty 1, 2).

Druh	<i>Mammuthus primigenius</i>	<i>Rangifer tarandus</i>	<i>Lepus timidus</i>	<i>Canis lupus</i>	<i>Equus germanicus</i>	<i>Coelodonta antiquitatis</i>
lebka	-	-	-	-	-	-
kly	6/2	-	-	-	-	-
spodní čelist	2/2	-	-	-	-	-
wzuby	6/3 (2 mléčné)	3/1	-	-	-	1/1
nosič	-	-	-	-	-	-
čepovec	-	-	-	-	-	-
obratle	-	-	-	-	-	-
žebra	-	-	-	-	-	-
lopatka	-	-	-	-	-	-
kost pažní	-	-	2/1	-	-	-
kost loketní	-	1/1	-	-	-	-
kost vřetení	-	-	-	-	-	-
kosti zápěstní	-	-	-	-	-	-
záprstní kosti	-	1/1	-	-	-	-
prstní články	-	-	-	-	-	-
pánev	1/1	-	-	-	-	-
kost stehenní	-	-	-	1/1	-	-
kost holenní	-	-	-	-	1/1	-
kost lýtková	1/1	-	-	-	-	-
kosti zánártní	-	-	-	-	-	-
kosti nártní	-	-	-	-	-	-
prstní články	-	-	-	-	-	-
parohy	-	-	-	-	-	-
určitelné zlomky	347	21	-	-	-	-

Tab. 2. Četnost zastoupení jednotlivých druhů na lokalitě DV III.

Druh	počet určených kostí	% (určitelné kosti)	počet jedinců	% (počet jedinců)
<i>Mammuthus primigenius</i>	363	92,60	3	42,85
<i>Coelodonta antiquitatis</i>	1	0,25	1	14,28
<i>Canis lupus</i>	1	0,25	1	14,28
<i>Rangifer tarandus</i>	26	6,63	1	14,28
<i>Equus germanicus</i>	1	0,25	1	14,28
Celkem (určitelné a neurčitelné kosti)	466 (392+74)		7	

Čeleď Elaphantidae*Mammuthus primigenius*

Tomuto druhu zde patří zlomky dlouhých kostí, klů, pánev (*coxae*), kosti lýtkové (*fibula*), spodní čelisti (jedna stolička neprořezaná) a stoliček (*molars*). Některé z kostí jsou ohořelé až spálené. Nalezen byl rovněž zlomek stoličky velmi mladého zvířete.

Čeleď Cervidae*Rangifer tarandus*

Ze soba pochází především zlomky dlouhých kostí a metapodia.

Objekt 2 (3. terasa)

Zkoumaný materiál byl získán ze sondy o rozměrech 2 krát 2 m, s komplikovanou geologickou stavbou (ŠKRDLA P. - CÍLEK V. - PŘICHYSTAL A. 1996). Pochází ze dvou vrstev, tvořených spraší a vrstvičkami půdních sedimentů, které poskytly odlišný archeologický materiál (gravettien ve svrchní vrstvě, počátek mladého paleolitu ve spodní vrstvě). Uhlíky z obou vrstev však byly datovány prakticky shodně (26 200 ± 1100–970 a 26 160 ± 770–700 B. P.: VAN DER PLICHT R. 1997).

Čeleď Elaphantidae*Mammuthus primigenius*

Tabulka 3. Počet jedinců na jednotlivých lokalitách.

Druh	DV II - SZS	DV IIa	DV III	Př	P 1957	P 1958	P 1952 a 1953	W I	W II	M
<i>Mammuthus primigenius</i>	20,00	30,00	42,85	72,05	14,80	28,00	7,50	10,22	4,05	95,25
<i>Lepus timidus</i>	12,00	–	–	6,20	23,80	19,20	18,50	4,00	1,35	–
<i>Rangifer tarandus</i>	8,00	20,00	14,28	2,59	16,00	13,10	10,10	8,00	13,51	1,90
<i>Canis lupus</i>	12,00	10,00	14,28	7,42	13,90	15,90	12,50	27,55	4,72	–
<i>Alopex lagopus</i>	8,00	–	–	6,92	17,70	13,90	16,90	0,88	16,21	0,09
<i>Vulpes vulpes</i>	20,00	–	–	–	3,00	1,90	10,70	3,11	13,85	0,09
<i>Bos sp. seu Bison sp.</i>	–	10,00	–	2,56	4,00	2,40	9,80	7,55	1,34	–
<i>Equus germanicus</i>	8,00	10,00	–	0,36	7,20	13,10	4,60	3,11	4,39	2,04
<i>Ursus sp.</i>	4,00	–	–	0,14	0,40	0,90	1,60	–	–	–
<i>Panthera spelaea</i>	4,00	10,00	–	0,07	0,40	–	0,30	–	2,02	–
<i>Felis silvestris</i>	4,00	10,00	–	–	–	–	0,50	–	–	–
<i>Coelodonta antiquitatis</i>	–	–	14,28	0,07	0,40	1,90	–	–	–	–

Údaje z lokalit (mimo DV II, IIa a III) jsou z MUSILA, R. (1994 a 1997). Počet jedinců je v %. DV – lokalita Dolní Věstonice, P – lokalita Pavlov, Př – lokalita Předmostí, W – lokalita Willendorf, M – lokalita Milovice.

Z mamuta zde bylo nalezeno velké množství zlomků z dlouhých kostí a pánve, některé jsou ohořelé.

Čeleď Cervidae

Rangifer tarandus

Byl zde nalezen zlomek loketní kosti soba a jeho premoláry a moláry (P₂, P₃ a M₁).

Čeleď Leporidae

Lepus timidus

Ze zajíce se zde nacházejí ohořelé pažní kosti (*humerus*).

Čeleď Equidae

Equus germanicus

Z koně byla nalezena distální část kosti holenní (*tibia*).

Čeleď Rhinocerotidae

Coelodonta antiquitatis

Ze srstnatého nosorožce byl nalezen čtvrtý horní levý premolár. Pozůstatky srstnatého nosorožce na paleolitických sídlištích jsou však poměrně vzácné, a proto se jedná o velmi cenný nález.

Čeleď Canidae

Canis lupus

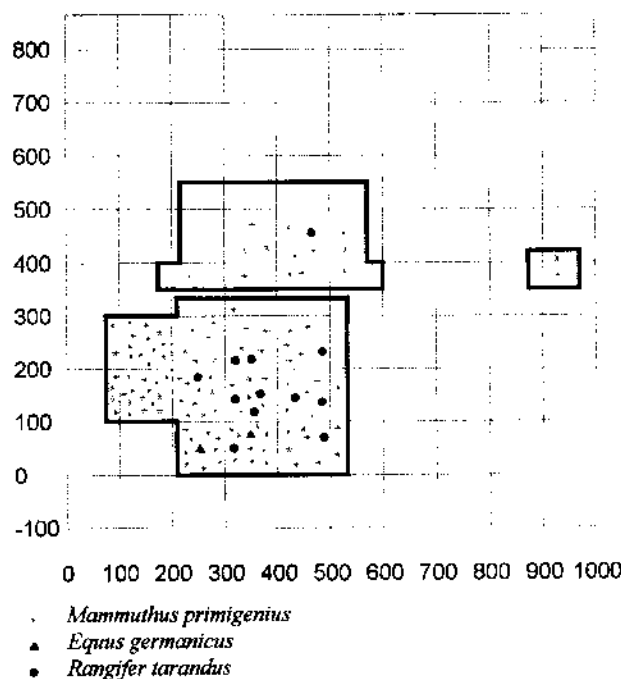
Z vlka byl nalezen distální konec kosti stehenní (*femur*).

Kvantitativní vyhodnocení fauny

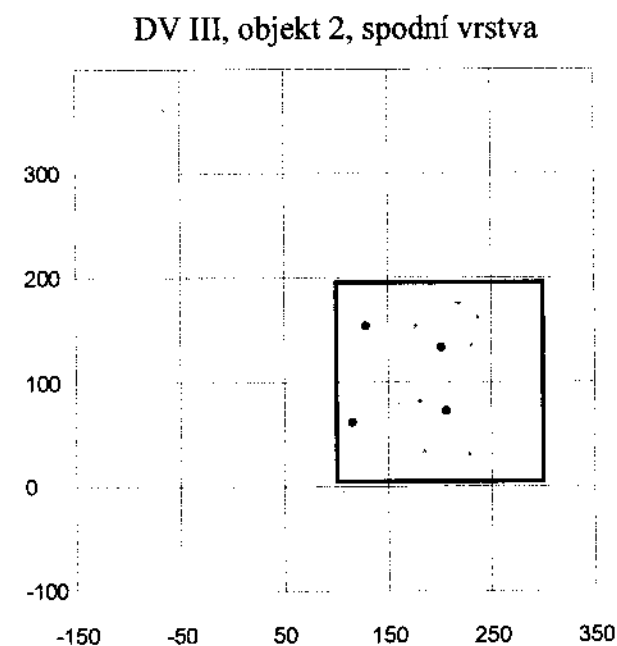
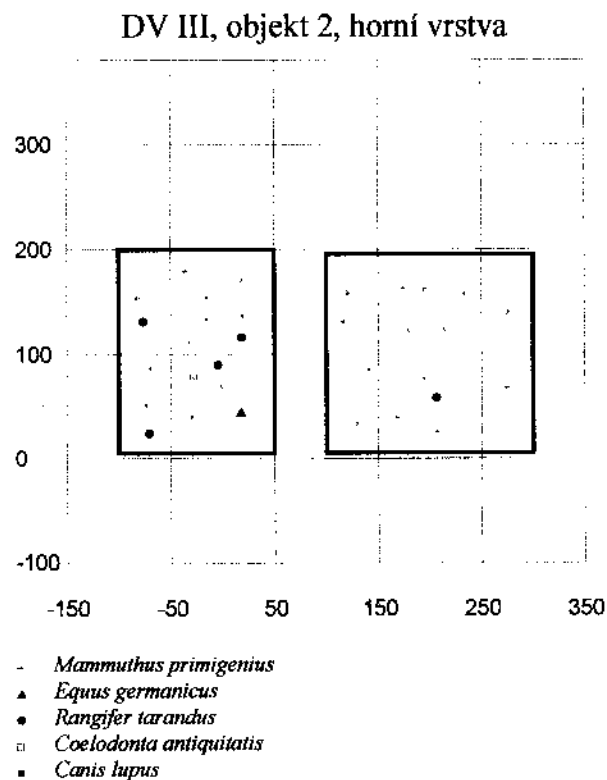
Nejhojnějším zvířetem v objektu 1 a 2 je mamut, sob, kůň, dále pak vlk a srstnatý nosorožec – viz tab. 2. Lokalita svým faunistickým složením odpovídá lokalitě Předmostí, Milovice a Pavlov 1957 a 1958 (MUSIL R. 1958, 1994, 1997, tab. 3). Zajímavý je výskyt zubu srstnatého nosorožce, pro-

tože tento druh je v paleolitických sídlištích vzácný. Z tab. 1 vyplývá, že z mamuta se zde našly zlomky klů, spodní čelisti, zuby, zlomky pánve, kost lýtková a velké množství zlomků kostí. Ze soba byly nalezeny kost loketní, metapodium, zlomky kostí a zuby. Ze zajíce pouze kost pažní, z vlka kost stehenní (distální část kosti), z koně kost holenní (distální část) a ze srstnatého nosorožce horní třenový zub (P⁴). Zlomky mamutích kostí jsou víceméně rovnoměrně

DV III, objekt 1

Obr. 1. Dolní Věstonice III – objekt 1. Plošné rozmístění jednotlivých nálezů (překresleno podle ŠKRDLY - ČILKA - PŘICHYSTAL 1996).

Obr. 2. Dolní Věstonice III - objekt 2. Plošné rozmístění jednotlivých nálezů (překresleno podle ŠKRDLY - CÍLKA - PŘICHYSTALA 1996).

rozloženy po zkoumané lokalitě (obr. 1 a 2). Kostí sobů jsou přítomny v objektu 1 i 2. Vlk je přítomen pouze v objektu 2, a to pouze v jeho horní vrstvě.

Paleoetnologické vyhodnocení

Jednotlivé zlomky kostí a zubů jsou víceméně roztroušeny rovnoměrně po celé ploše obou objektů (obr. 1 a 2). Mohlo by se také jednat o okraj sídliště, kde byl vyhazován nepotřebný materiál (rozbité kousky klů, spodní čelisti a rozbité kosti mamuta a soba), distální konce kostí vlka a koně, zuby nosorožce a soba. Podle složení fauny z obou objektů usuzují, že se jedná o nastupující chladný výkyv, což potvrzuje i radiokarbonové datování (viz výše). Jelikož se ale jedná o lokalitu postiženou svahovými pohyby nemohu vyloučit ani jiné interpretace.

Závěr

Nejhojnějším lovným zvířetem byl mamut, dále pak vlk, sob, kůň a srstnatý nosorožec. Lokalita svým faunistickým složením odpovídá lokalitě Předmostí, Milovice a Pavlov 1957 a 1958 (MUSIL R. 1958, 1994, 1997). Zajímavý je výskyt zubu srstnatého nosorožce, protože tento druh je v paleolitických sídlištích vzácný.

Jednotlivé zlomky kostí a zubů jsou víceméně roztroušeny rovnoměrně po celé ploše obou objektů. Zřejmě se jedná o okraj tábořiště, kde byl vyhazován nepotřebný materiál. Složení fauny může indikovat ochlazení. Vzhledem k tomu, že vrstevní sled byl postižen svahovými pohyby, a to především ve spojení s působením mrazu, nelze vyloučit ani jiné interpretace.

Tento výzkum byl podporován výzkumným záměrem MŠMT č. J13/98: 113100006. Číslo druhého grantu: K 266/97/B-GEO/PřF 0367-2530.

Literatura

- KLÍMA, B. (1971 a): Výzkum paleolitických stanic pod Pavlovskými kopci (okr. Břeclav). – Přehled výzkumů 1969, 5–6. Brno.
- (1971 b): Paleolitické výzkumy pod Pavlovskými kopci (okr. Břeclav). – Přehled výzkumů 1970, 6–8, Brno.
- MUSIL, R. (1958): Osteologický materiál z paleolitického sídliště v Pavlově, část II. Anthropozoikum, 8, 83–106. Praha.
- (1994): Hunting game of the culture layer of Pavlov. In: Svoboda, J. (ed.): Pavlov I, Excavations 1952–53. – The Dolní Věstonice Studies, 3, 183–209. Liege.
- (1997): Hunting game analysis. In: Svoboda, J. (ed.): Pavlov I – Northwest. The upper Paleolithic burial and its settlement context. – The Dolní Věstonice Studies, 4, 443–468. Brno.
- ŠKRDLA, P. - CÍLEK, V. - PŘICHYSTAL, A. (1996): Dolní Věstonice III, excavation 1993–1995. In: Svoboda, J. a Škrdla, P. (1996): Paleolithic in the Danube Region. – Spisy ArÚ AV ČR Brno, 5, 173–190. Brno.
- VAN DER PLICHT, R. (1997): The Radiocarbon Dating. In: Svoboda J. (ed): Pavlov I – Northwest. The upper Paleolithic burial and its settlement context. – The Dolní Věstonice Studies, 4, 427–442. Brno.